

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä syyskuuta 2008 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun lain muuttamisesta (HE 141/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Hannu Hirvonen, ympäristöministeriö

- budjettineuvos Pekka Pelkonen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Marja Kostiainen, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
- toiminnanjohtaja Juhani Nenonen, Suomen Omakotiliitto r.y.

Lisäksi valiokunta on saanut seuraavien tahojen kirjalliset lausunnot:

- Motiva Oy
- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Kiinteistöliitto ry
- Suomen Lämpöpumppuyhdistys ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annettua lakia. Pientalojen energiataloudellisia korjaustoimenpiteitä on tarkoitus siirtyä tukemaan avustusten sijaan pääasiallisesti kotitalousvähennyksellä. Vähennyksen ehtoja on samanaikaisesti tarkoitus parantaa.

Energia-avustuksia pientalo-kohteitten korjauskustannuksiin myönnetään kotitalouksille jatkossa vain tuloharkinnan perusteella silloin, kun pienituloisuus estää kotitalousvähennyksen käyttöä. Myös avustusten enimmäissuuruuksien

korottamiseksi ehdotetaan muutettavaksi lakia. Korotettua avustusta voi ehdotuksen mukaan saada 25 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista, kun nykyisin avustusosuus on enintään 10 tai uusiutuviin energialähteisiin siirryttäessä 15 prosenttia kustannuksista. Hyväksyttävät kustannukset eivät sisällä työ- ja materiaalikustannuksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2009 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomautuksin.

Hallituksen esityksessä tarkoitetut energia-avustukset muutetaan tarveharkintaiseksi tukijärjestelmäksi samalla, kun pientalojen energiataloudellisia korjaustoimia on tarkoitus tukea pääasiassa kotitalousvähennyksellä. Järjestelmän rakenteiden muuttuessa avustukset suunnataan sellaisille ruokakunnille, jotka pienituloisuutensa vuoksi eivät voi tehdä kotitalousvähennystä lainkaan tai voivat vain osittain hyödyntää sitä.

Valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton edistämiseksi, energian säästämiseksi ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Lakiehdotuksen tavoitteena on edistää ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tarvittavien rakenteellisten muutosten tekemistä asumiseen liittyen. Tavoitteena on edistää erityisesti ympäristön kannalta perustelujen lämmitystapamuutosten ja yleensä energiansäästöremonttien tekemistä. Lämmitystapamuutokset ovat kalliita investointeja, ja pienituloisten kotitalouksien kannalta on huomattava merkitys sillä, että avustusprosenttia korotetaan. Tarveharkintaisen avustusjärjestelmän toimivuutta on kuitenkin tarpeen seurata sen vaikuttavuusarvioinnin mahdollistamiseksi. Lisäksi on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että avustusjärjestelmästä tiedotetaan mahdollisimman tehokkaasti myös kuntien toimesta, sillä tarveharkintaisena järjestelmänä sen kohderyhmä on esimerkiksi kotitalousvähennykseen ver-

rattuna huomattavasti suppeamman piirin käytettävissä.

Valiokunta korostaa, että kuluttajat tarvitsevat päätöksentekonsa tueksi energia- ja ympäristöasioita koskevaa tietoa asuntoa remontooidessaan. Tiedon kysyntä on myös selkeässä kasvussa. Valiokunta painottaa erityisesti puolueettoman ja luotettavan tiedon saannin tärkeyttä. Keskeinen tavoite on myös tiedon saannin helppous. Kuluttajan tulisi saada tarvitsemansa tieto yhdestä pisteestä, sekä internetissä että puhelimitse. Erityisesti lämmitystapamuutoksia, mutta myös energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käytön edistämistä koskevaan neuvontaan tulisi siten panostaa nykyistä enemmän. Esimerkiksi Motiva olisi sopiva taho suunnittelemaan valtakunnallisen neuvonnan toteutusta ja huolehtimaan neuvonnan valtakunnallisesta koordinaatiosta.

Valiokunta viittaa myös valtioneuvoston selontekoon eduskunnalle pitkän aikavälin ilmastoto- ja energiasstrategiaksi, jossa todetaan, että neuvonta- ja viestintätoiminta on kiinteä osa muiden ohjauskeinojen toteuttamista. Selonteossa esitetään, että kansalaisille taataan ajantasaisen tiedon saaminen kaikista ilmasto- ja energiapolitiikan osa-alueista, ja valtakunnallisen pysyvän ilmasto- ja energianeuvonnan ja -koulutuksen järjestämiseksi ja kehittämiseksi varataan riittävät resurssit. Valiokunta kiirehtii linjauksen toteuttamista.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Rakel Hiltunen /sd	Petteri Orpo /kok
vpj.	Pentti Tiusanen /vas	Tarja Tallqvist /kd
jäs.	Marko Asell /sd (osittain)	Pauliina Viitamies /sd
	Timo Kaunisto /kesk	vjäs. Janina Andersson /vihr
	Timo Korhonen /kesk	Unto Valpas /vas
	Merja Kuusisto /sd	Anne-Mari Virolainen /kok (osit-
	Tapani Mäkinen /kok	tain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.

VASTALAUSE

Perustelut

Ehdotimme valiokunnan mietintöön pienituloisille avustuksensaajaruokakunnille tarkoitettujen asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustusten korvaustason nostamista esitetystä 25 %:sta 50 %:iin hankekohtaisen harkinnan perusteella hyväksyttävistä kustannuksista (6 §:n 1 momentin 7 kohta).

Valiokunnan mietinnön mukainen lakiehdotus on rajattu pienituloisiin kansalaisiin. Avustuksen saaminen edellyttää heiltä omaa 75 prosentin panosta uusiutuvan energian käyttöönottoa tukevan korjaushankkeen tarvikkeiden hankinnassa. Työkustannuksiin kohdistuvaa tukea pienituloiset eivät saa.

Käsityksemme mukaan ehdotettu pientalojen valtion korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustus pienituloisille jää monissa tapauksissa käyttämättä. Pienituloiset eivät tulojensa vähäisyyden vuoksi ole useinkaan valtionverotuksen piirissä, josta he voisivat saada kotitalousvähennyksen. Ehdotuksessa ja talousarviossa vuodelle 2009 julkista tukea ohjataan pientalojen energiataloudellisiin korjaustoimenpiteisiin siirtymällä avustusten sijasta pääasiallisesti kotitalousvähennyksellä tapahtuvaan julkiseen tukeen. Hallituksen esityksessä ajatus on se, että ne, jotka eivät saa hyväkseen kotitalousvähennystä, voisivat hakea käsillä olevan mukaista avustusta.

Nähdäksemme tämän lain mukaisten avustusten käyttö tulee jäämään kuitenkin vähäiseksi, koska lain edellyttämä kotitalouden maksettavaksi jäävä omarahoitus on liian korkea ja toisaalta tuloharkinta on tiukka. Lakiin liittyvän asetuksen valmistelussa pidetään esimerkiksi kahden hengen pienituloisen avustuksensaajaruokakunnan tulojen ylärajana 2 055:tä euroa kuukaudessa.

Esityksessä korjausinvestointeihin ryhtyminen vaatii työn osalta 100 %:n omavastuun ja

tarvikkeiden osalta 75 %:n omarahoituksen, mihin pienituloisten kotitalouksien varat eivät monissa tapauksissa riitä.

Valtion talousarviossa vuodelle 2009 on varattu 2 miljoonaa euroa pienituloisille avustuksensaajaruokakunnille asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksiin. Ehdotuksemme avustuksen korvaustason nostamisesta 50 %:iin edellyttää, että valtiovarainvaliokunta budjettimietinnössään nostaa avustusten määrärahan 4 miljoonaan euroon. Avustus suuntautuu uusiutuvan energian käyttöönoton vaatimiin tarvikkeisiin, joihin sisältyvä, valtion perimä arvonlisävero on 22 prosenttia.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitasi 6 § muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus)

Vastalauseen muutosehdotus

6 §

Avustuksen enimmäismäärä

Avustusta voidaan myöntää hankekohtaisen harkinnan perusteella hyväksyttävistä kustannuksista:

(1—6 kohta kuten YmVM)

7) enintään 50 prosenttia, jos avustus myönnetään 6 kohdan mukaiseen käyttötarkoitukseen pienituloiselle avustuksensaajaruokakunnalle toimenpiteiden kohdistuessa enintään kaksi asuntoa käsittävään rakennukseen.

(2 ja 3 mom. kuten YmVM)

Vastalause

YmVM 11/2008 vp — HE 141/2008 vp

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2008

Pentti Tiusanen /vas
Tarja Tallqvist /kd
Unto Valpas /vas